

Kornis Mihály

SZÉP, SZOMORÚ, SZERELMES

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy öreg király a tengeri csigák birodalmában, meg annak a felesége, a királyné. Hét gyermekük volt, mind a hét leány, szebbek, mint a nyiladozó tűzliliom és okosabbak a Napnál is. Mikor eljött az ideje, kérők kopogtattak értük sorba'. Delfineken érkeztek a dali legények, huszárkirályfi csiga mindahány, foguk köziben fűszál, ahogy az a Krónikákban áll. Mert meg vala írva előre, hogy a hét lány közül hat nyomban boldog-nagy szerelembe esik a magáéval, és felséges szüleik hiába is tartóztatnák őket, férjhez megy mind a hat, egyik a másik után – és azután elvesznek.

Hogy s mint vesznek el, arról a Krónikák nem tudtak semmit, azt azonban jól tudták, hiszen úgy is történt, hogy amint a királylányok pirulva felültek a huszárkérők mögé a nyeregbe, hogy még a delfinek is örömben sikongatva felágaskodtak, uccu neki, elporzott mindahány! Nem is került elő többé egy sem a hat közül. Hanem az öreg király végül úgy elbúsult ezen, hogy ki sem bújtt többé a pizsamájából.

Egy szép napon aztán felsóhajtott.

– Hallod-e, mama, tennünk kell valamit! Ha elvész az én utolsó szépségem is, hát bizony meghalok.

– De én is, kedves párom, ugyanúgy.

– Már a legkisebbet nem hagyhatjuk valami fityfiritty pokolfajzat által megszőktetni! Nézd meg a Krónikákat, és amit az írás parancsol, azt tedd.

A királyné szót fogadott. Bebújt a könyvtárszobába, és amikor úgy hitte, hogy kellőképp felkészült, kajla fülcimpájú öreg komornyikjával előhívatta legkisebbik lányát, az utolsót, aki megmaradt neki. Az volt ám a hét közül a legszebb!

Úgy hívták, Mélytengeri Aida.

– No, Aida, hát veled hogy leszen?

– Férjhez akarok menni.

– Ez mán dicséretes! Magam sem akartam volna mást hallani, persze. De lányom, még sose jött érted dali legény, huszárkirályfi, nagyhal kérő. Mondd, hogy lehet az?

– Jönni fognak, anyám, több is, mint kellene! Csak hát én szép vagyok, én vagyok a legszebb, szebb a tengerből szabaduló Napnál és okosabb a tengerfenék éjszakájánál is. Félnék a legények! Ami nem csoda. De most jönnek majd, meglátod, többen is, mint kéne, és holnap-holnapután úgy elhagylak benneteket, mint az a kajla szemű tengeri csikó, ki ott énekel búcsúáriát a véres-vörös korallfa legmagasabb ágán. Hallod? Zene füleimnek.

– Jól van, leányom. De arra kérlek, ha mikor az első kérő előtöppan a jövő rejtekéből, kérdezd csak meg tőle, nehogy te is úgy járj, mint a nővéreid: – Ki vagyok én neked?

És ha netán még erre jól felelne is, kérdezzed meg tőle azt is: – Hát te ki vagy? – Végül pedig, ha a legény az első két kérdésre úgy válaszol, ahogy kell, de még az a fura

kis kecskeszakálla is megnyerte a tetszésedet, még kérdezd csak meg tőle, kérdezd a kedvemért harmadjára azt, hogy: – Mondd, mit akarsz tőlem? – Ha pedig még erre is eltalálja majd a helyes választ az a bitang – mert mindig van ám, aki eltalálja köztük! –, ülj fel a háta mögé a nyeregbe nyugodtan, és irány Surány! Meg se álljatok...

– Úgy lesz, édesanyám – felelte Aida. – Magam sem akartam volna eztet másképp. Nemhiába ülök a könyvtárban egész nap, én is olvastam ám a Krónikákat! De azért köszönöm gondosságodat.

Másnap érkezett az Első.

Fehér delfinen érkezett, fogai közt tengeri virággal.

– Ki vagyok én neked? – kérdezte Aida fehéren.

Felelte a legény:

– Aranyos kőrózsám, súlyos mindenségem!

Zsupsz, bele a pincébe! – ahogy volt, a sikongó fehér delfinlovával együtt.

Jött a Második.

Kérdezte Aida:

– Na, ki vagyok én neked?

Felelte a legény: – Tengeri csillagom, aki után megyek.

Hümmögött a leány: – Na, hát jól mondtad, paskóca. Mondhattad volna szebben is, de mindegy. Ülj ide a lábamhoz, most már felelhetsz a második kérdésemre is. Ki vagy te?

– Én vagyok a – én vagyok a kunsági fi, az munkába' lé nöm pípál senki! – gajdolta a legény. – Micsoda bunkó, betanulta előre! – mérgelődött Aida, azzal – húj, zsupsz le a pincébe! De a legmélyire ám, a tenger fenekire, le a sárba, ahol a gyertya is kialszik.

S jött a Harmadik.

A Negyedik, az Ötödik, a Hatodik... aztán mind pórul járt. Úgy járt, mint a többi! Nem jutott el a harmadik kérdésig egyik se. De nem búsultak nagyon, mert reggelre kelve mindennap kaptak egy-egy hétszer font kalácsot, amit Aida, szép leány a kényes két kezével maga gyúrt meg nekik, sűrű éccakánkint, szerelmes holdfénynél. Még könnyeiben is jól megfürösztötte a vechniket, mielőtt kisütötte volna! Mivelhogy felet-több sajnálta a legényeket... De jó volt ám azt enni a csigalegényeknek, hercegi ifjak-nak, már csak elképzelni is, hogy hajnaltájt az Aida saját keze által gyúrt, gőzölgő, hó-fehér kalácsot kapják: – Ezt nekem sütötte, ó, tehát gondolt rám. Rám is gondolt! Rám is! „Reám is, reám is...” – visszhangozták a síri sári várfalak.

Aida apja azonban ettől nem gyógyult fel.

Ejnye!

Hiába hozta a sok vigaszteli hírt a királyné: – Már azt is kikoszarozta, te... Már ezzel is csehül áll... most már meg amaz se kell neki, képzeld. Bebizonyosodnak a Krónikák: végleg a mienk marad a legkisebb!

A király azonban csak búsult, búsult. – Miért nem köll a legkisebbik lányom senki-nek sem? Legalább megszöktetnék, hát legalább egy kicsit harcolnának érte! Mi az, hogy minden éjjel kalácsot süt a pórul járt uraknak?

Es sóhajtozott tovább, ahogy a papák szoktak.

Jött a Hetedik kérő is nagy sokára, végül.

Aida nagyon várta. Már-már alig hitte, hogy eljön érte, foga közt fűszál, ama dali kérő!

– Ki vagyok én? – kérdezte tőle lámpalázasan.

– Napom, aki éltet – felelte a legény.

Repesett a szíve Aidának, mikor e választ meghallotta! Tetszett is neki, ahogy mondta ezt a legény.

- Édes lelkem, hát aztán ki vagy te? – faggatta még.
- Én? Sebesült tengeri medve, árva gyerek, futó felhő az egekben!

Felugrott Aida a trónszéke tetejére, hogy elérje és átölelhesse a sebesült medve nyakát két hattyúfehér karjával, úgy súgja a legfontosabb kérdést a legény formás fülkagylójába:

- Mondd csak, öcsi, mondd már, mit akarsz te tőlem? Tudod?!
- Életem párjául, szivárványnak fölém az egekbe!

Ekkor azt' Aida, bár maga se értette, miért, hiszen a válasz szép volt, elhúzódott a királyfitól, mi több, leúszott a trónszékecskéjéről is, és tétován ismét helyet feküdt benne. És szólt a kérőhöz, e sebesült tengeri medvéhez – de nagyon vigyázott ám, hogy kellőképpen boldognak hallatsszék a hangja! – Csodálatos! Eltaláltad mindhárom kérdésre a választ. Feleségül is vehetsz, hogyha úgy akarsz.

- Mikor? – kérdezte a kérő.

Aida meghökkent.

– Tényleg, mikor? Milyen jó kérdés ez. Pedig nem is én kérdeztem! Hát azt biztosan hallottad, hogy hat idősebb nővéremet úgy vettük el, hogy amint életük párját meglettek, felültek mögégjük, a delfinek örömükben sikongva felágaskodtak – azzal uccu neki, elporzott mindahány! Soha nem is láttuk őket többé. Tudom, veled nem így leszek, de hogy a szüleimet meg ne ijesszük, várjunk még egy kicsit azzal a lagzival...

- Mennyit? – kérdezte a kérő.

– Nem is tudom – felelte Aida. – Ha akarsz, semennyit, ha akarsz, vagy egy napot. Vagy egy hónapot is? Gondolkodnom kéne...

- No, azt kivárom még! – mondotta a kérő.

Később megkérdezte, hol lehetne itt tisztálkodni, mert megfáradt az úton, s mikor azzal megvolt, megkérdezte, hogy nem nézhetne-e körül egy kicsit itt lenni, a sárban, vagyis a várban, amíg gondolkodik a kedves jövődöbelijé, hogy hát mi legyen. Dehogynem, felelte a leány, fordulj s eridj, érezd jól magad. Még jobb is, ha egyedül hagysz, mikor érted gondolkodom, a mi közös boldogságunk végett.

- Tudom – mondta a kérő, azzal elcsámborgott.

Csámborgott-csámborgott és addig nézelődött, amíg meg nem lelte valahogy a pincét a várban, illetve a sárban, és benne a deli huszárkirályfikát, kik az Aida hétszer font, sütés előtt még olajos könnyeivel is megkent kalácsát eszegették minden éjszaka. Idő múltán megkérdezte tőlük, nem adnának-e belőle neki is kis kóstolót. Dehogynem, dehogynem!, felelték a pórus járt királyfiak, szívesen adunk, sülljedj ide közénk, eszegezz belőle, amennyi jólesik! Megízlelte a sebesült tengeri medve a kalácsot – azzal, na, ott is ragadt. Életében még ilyen finomat nem evett! Gondolta, amíg kitalálja a szép királykisasszony, mely napon fog neki a háta mögé ülni, eleszeget addig csendben a komákkal.

Telt-múlt az idő.

A szülők már aludtak, a fiúk se moccantak...

Aida is aludt végre a nagy csöndben. Egyszer csak úgy tetszett neki, mintha rettentő felhő közelegne feléje, akkora, mint egy hegy, vagy annál is nagyobb. Vörös a palástja, tűz a belseje, s forog, kerekedik, morog száguldozva...! Őt keresi, az biztos – hogy elnyelje! Nagyot sikoltott, örömeiben csapra vert hét hordó Coca-Colát is, úgyhogy a

rengeteg kólától megsonkásodott kicsit az Aida különben világszép feneké, és már különbalettra is kellett járnia álmában, hogy észre ne vegye a következő kérője a dolgot, se a deli huszárkirályfiak ott lenn, a sári sírjukban... És rettentő dörömbölésre riadt! Azt hitte, csak a szíve dörömböl – vagy mégis, amaz álombéli felhő? Nem tudta. Mindenesetre ez valóságos dörömbölés volt.

Zörömböltek a vár kapuján!

Előszaladt a trónterem mélyiről a kajla fülcimpájú vén teknőc, a komornyik, és leborult Aida előtt.

– Felség, kisasszonyka! Újabb kérő támadt...

– Micsoda? Csak nem az a villámteli felhő? Nem kell több kérő, mondd meg neki, megvan a vőlegény, lehúztuk a rollót, forduljon csak vissza isten hírével... Vagy tudod, mit – előkapott a szoknyazsebéből egy száz éve kallódó aranygarast –, ezt nyomd a kezébe, mondd neki, hogy szerencsepénz, hasam melengette, tiszteltetem, no de aztán itt ne lássuk többet.

El is úszott a garassal a vén, kajla fülű komornyik, hogy a frakkja fecskefarka csatogva lebegett utána, ám kiszáradva visszaevett.

– Azt mondja a kérő, neki nem kell, mivel már van neki egy pont ugyanolyan.

S tétován felmutatta a bal tenyerét a komornyik, melyben ott pihent egy szép aranygaras, száz éve kallódó, pont ugyanolyan, mint améket a királykisasszony domború hasa melengette elébb.

– De hát ez nem is pont ugyanolyan! – toppantott mérgében a lány. – Hisz ennek a számos felén, az egyes szám rovátkájának felső szára végén ül egy pirinyó pók, és rajtam kacag!

A komornyik teknőc vaksi szeme elé kapta a Sün pénzét, összehasonlította a királykisasszony garasával többször is, és álmélgodott.

– Igaz! Kacag a pók, kisasszonykám, honnan tetszett tudni? Ilyen messziről...

Ette a sístergő méreg Aidát.

– Miféle kérdés ez? Mit tudom én! Nem ment el?

– Nem.

– Hála az istennek. Hogy néz ki?

Egyik lábáról a másikra állt akkor a komornyik:

– Nem tudom, nem tudom... Meg kéne néznie! Azt mondja, ő az Igazmondó Sün. Azt mondja, hogy ismeri magát... még a születése előtről. Azt is mondja, hogy hét tenger hetven füvését együtt kóborolta be magával. S hogy maga örök hűséget fogadott néki a Hét Dombon, csak már nem tetszik emlékezni rá. Éppen azért jött, hogy emlékeztesse a kisasszonyt. Hogy baj lesz. Bocsánatot kérek. Csupán csak azt közlöm, amit mond.

Most Aidán volt az álmélgodás sora.

– Az Igazmondó Süni? Hát azt épp ismerem... De nem értem, miféle hülyeséget beszél, hát ő csak a mesekönyvben fordul elő, a Krónikák nyolcadik kötete végén, mikor...

Elharapta a szót.

– Tudod, mit, engedd be! Meghallgatom.

S közben az éjlila hajkoronájában tartott hullámfésűt igazgatta sebesen, hevesen jobbra-balra, százszor. A komornyik csak nézte!

– Igenis.

Megjelent a Sün.

A királynő elé görgött, tüskés bolondfekete kalapban, nyaka körül hosszú, fekete sál, orrán tengerkék szemüveg.

– Ki vagy te? – kérdezte Aidától nyomban.

– Azt nekem kell kérdezni, hé, vigyázzunk már! – pattant fel Aida. – Te ki vagy, azt mondd meg! Vagyis... nézz oda, már össze is zavartál, hisz ez majd csak a második kérdés lesz, az első mindenkihez így szól: ki vagyok én neked?

– Jó – mondta az Igazmondó Sün –, legyen a te felborult rended szerint, Aida, megmondom. Az enyém vagy.

Elsápadt a világszép királykisasszony.

– De előbb azt mondd, hogy ki vagyok én neked?

– Az vagy, aki vagy. Se több, se kevesebb. S mivel enyém vagy, hát az enyém vagy. Minek mondjam kétszer?

– Nem jó válasz – kiáltotta fülig pirosan Aida, maga sem tudta, miért.

– Halljuk a második kérdést! – görgött a Sün boldogan a trónterem padlóján fel és alá, majd felerőlködött a nagy pocakjával egy tróntermi fotelba. – Nem estem le a pincébe, jogom van a következő kérdéshez is. Alig várom.

És rágyújtott.

„Milyen magabiztos, a kis hülye – gondolta a királynő. – Most ez az egész jót jelent vagy rosszat? Nem tudom. Hogy lehet az? Eddig mindent tudtam rögtön, mióta csak megszülettem, és szóltak a fanfárok a bátya tetejéről, hm.”

– Azért meghökkenő, hogy miket beszél itt össze maga, kedves Sün, már ne is haragudjon! Mikor nem is ismerjük egymást.

– Nana – mondta a Sün.

– Hallottam, igen, a merész üzenetéről – dühöngött Aida. – Átadták! Borítsunk fátalat rá...

– Borítsunk – mondta a Sün. – De most akkor te majd azt fogod kérdezni, hogy én ki vagyok, ugye?

– Mért nem hagyja a másikat kibeszélni? Hát folyton te beszélsz! – fakadt ki Aida. – Azt képzeld, hogy ha a szemantikus teret lestopizod a virtuális kompetenciáddal, én attól majd jól fenékre ülök, holott ez intoleráns, noha persze bájos, kétségtelenül, a férfiak nyüzsögnek, azért férfiak, azzal semmi bajom, csak használja időnként a hamutartót is, ha megkérhetném, no, ezt visszaszívom, és az előbbi szöveg helyesen úgy hangzik: nézd-e, Sünpajti, itt egy hamutartó, pottyintsd csak ide, bele a szürke hamudat...

– Stop! – kiáltott a Sün. – Reagálni szeretnék!!! Visszafele haladva: amikor azt mondtam, „pottyintsa”, arra gondoltam, hogy a kicsinyítő képzők használata a gyermeki tudatlanság elorzása azoktól, akiké, mikor azt mondtam, „hamutartó”, hát én rögtön a hallottakra gondoltam, ahogy maga is, csak tebened ez nem tudatosult, és mikor azt mondtad, hogy a férfiak nyüzsögnek, azt gondoltam, „degradál”, a kukac nyüzsög, miért gondolja ez a férfiról, hogy az bomlástermék, vegetáció a nőiség tökélyén? Mikor azt mondtad, „bájos”, arra gondoltam, talán mégse kellett volna eljönnöm, de aztán nyomban helyesbítettem magam (magamban, mivelhogy maga még mindig nem engedett szóhoz jutni!), a „bájos” a szubjektív szóhasználati logika terméke önála, és csak azt jelenti, hogy a pasi megállhat a startkövön, mikor pedig azt mondtad, jól fenékre ülök, ezt én azonnal elképzeltem, csak úgy magam elé, de már ruha nélkül, illetve a szoknya talán még maradhatna is, hát ezt most nem fogom tovább mondani, mikor pedig azt mondta kegyed, hogy intoleráns – mit is gondoltam akkor? Mindig, aki

mondja. Vagy azt előbb említette, mint a fenekét? Mindegy is... Elnézést kérek, folytassuk.

– Hol is tartottunk? – kérdezte kongó fejjel Aida.

– Nem is tudom – felelte a Sün. De: „Sokat beszélek – gondolta magában –, túl sokat, nem érzem biztonságban magamat. Érdekes” – gondolta magában. Ám vén tengeri disznó módjára azért tovább udvarolt.

– Ott, hogy ki vagyok én – segített a lánynak.

„Ez a pofa engem azért annyira nem is érdekel – gondolta Aida. – Valahogy állandóan lesben kell állnom, nehogy rám bizonyítsa, hogy okosabb, mint én! Továbbá olyan a feje, mint egy koalamacinak. Csak sünbe...”

– Na ki? – kérdezte viszont kedveskedve. S oldalt billentette szép fejét, kíváncsin.

– Majd máskor – mondta a Sün.

– Nem, nem! – kiáltotta a királykisasszony. – Ha már eljött, csak csinálja végig! Mindig örülök ám, ha érdeklődők vannak, akkor is, ha már lehúztuk a rollót, hiszen ugyebár megkapta az üzenetemet, körbekísérem a várban, ha akarja, mint mindenkit, persze nem kötelező. Itt semmi se kötelező... Önkéntes támogatóleveleket is szoktunk néha kapni, hogy hogy áll a kis királylány, mit tehetnénk érte... Ilyesmí egy magányos leánynak azért jólesik. Tudja, hogy van az.

– Aha, persze – sóhajtott a Sün. – Érdekes, izgulok... E nagy próba második felvonása előtt! Pedig mostanában nem is szoktam.

– Nem is szokott? Tényleg? – csapta össze a kezét a királylány. – Sokszor van próbája?

– Hát úgy előfordul – sütötte le a szemét az Igazmondó. – Hébe-korba... Khhrhm.

„Igazán nem tudom, mit akar ez tőlem” – gondolta izgatottan Aida.

– Miért nem mondja meg? – kérdezte fennhangon. – Hát nekem is van ám dolgom, ezer! Még ki kell sütnöm hét fonott kalácsot, ilyenkor viszont még be se fűtötték a kukták a kemencém. Maradjon! Beszélgethetnénk hülye Greenaway-filmekről, vagy a szerelemről kolera idején, vagy esetleg Bertrand Russellnak az ókori Zénón Akhilleusz és a tengeri sün paradoxonjával kapcsolatos ellenbizonyítékáról; biztosan érti, hogy juttott eszembe.

– Hát akkor megyek is! – pattant fel a Sün, elnyomva a hamutartóban égő szivarkáját. S mosolygott, szomorún. Nem is értette Aida.

– Most akkor mit fog csinálni?

– Megyek hazafele – szólt az Igazmondó. – Vár a feleségem.

Nagyot nyelt a leány.

– Igen? Hát akkor minek jött ide?

– Mert a feleségem tudta, hogy meg akarom kérni a kezét, és biztatott, ha már úgyis így van, szóval biztos vagyok benne, hogy a kisasszony az enyém, próbáljam meg, hátha sikerül. Mert, tudja, ő úgy szeret engem, ahogy ezen a világon senki. Ezért is jöttem ide, próbálkozni. És talán sikerült is volna, hogy téged úgy szeresselek, ahogy ezen a világon még senkit – ha most is kapásból elutasítasz, mint az előző életben. De nem tetted, mert nem emlékszel olyan jól a dolgokra, mint a feleségem. Holott kétségtelen, hogy ama hetven füvest sosem kóboroltam be a feleségemmel, és nem is fogadtam neki örök hűséget a Hét Dombon, mint neked. Én, állat.

A Sün komoran görögve megindult a kijárat felé.

– Mikor látom újra? – kiáltotta utána a királylány, bár maga se tudta, miért.

Az Igazmondó visszapillantott.

– Ha eszébe jutok – mondta, azzal már el is tűnt.

Aida meg csak lebegett ott, szédelegve, bambán.

„Na jó, futok a konyhámba, megint ezerfele vagyok, romantikáztam, ahelyett, hogy a dolgomat gereblyéztem volna...” De azért még sokáig lebegett a tengeri trónterem közepén, és igazgatta éjlila hajkoronája hullámcsatját lassúdan, jobbra-balra százszor. Meg még egyszer!

„Hülye ez a Sün.

El vannak már a pasik is tévedve, de nagyon! Ó, a pocok! Hát tudom én?... Felőlem bekvártélyozhatott volna a pincébe, ha akar. Még hogy az övé volnék. Még hogy örök hűséget fogadtam volna!... Különben is, azt a szót, hogy »örök«, törölje ki a szótárából, tisztelt Igazmondó. Hol élünk? Hasgat a derridám az ilyen fals dolgoktól. Micsoda pontatlanság! Szegény öreg Süni.

Emlékeztetnem kellett volna a korára...

Más kérdés, hogy ezek a régi szép dolgok, az udvarlás, gyerekkor, beszélgetések, azért bájosak. Izé. Hát pontosan az, hogy nem bájosak! Kacag a pók, kacag a vén tengeri disznaja! Miféle Hét Dombon? Csak két domb van. Az is az enyém. Na jó, van mondjuk összevissza négy dombom. De nem hét!

Mit akarsz?

Nem is füves volt az, hanem szivacsos.

És nem is kóboroltam, hanem száguldoztam!

És nem is veled. Vagy – mégis, veled?

Szűzanyám! Borítsunk fátylat rá.

Ki a bánat hiszi, hogy a férfi bomlástermék? Csak hát a halottak általában férfiak szoktak lenni. Mi nők meg mindig élők, viszont anonimak vagyunk. Ez bennünk a kedves. Nektek az úgymintedegy. Mindig, aki mondja. Felesége van. Mit kujtorog akkor?”

Kérdezte – vajh kitől? – a szépséges Aida, utána aszt’ lement a pincébe, hogy enni adjon a szerelmes csigáknak, de ott is maradt köztük most már. Férjet is választott magának közülük, s hamarosan úgy elfelejtette a csélcsep Igazmondó Sünt, mintha nem is lett volna. Ha pedig el nem felejtette volna... az én mesém is tovább tartott volna.

Vörös István

A 3 ELÉGIÁJA

Hol vannak Isten lehetőségeinek határai? Nem az országhatárnál, hanem a városénál. Nem a ház kapujánál, hanem a szobaajtónál. Nem a láthatónál, hanem a tapintathatónál. Nem a víz alatt, hanem a víz felszínén.